

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование 3.0. «Социални, стопански и правни науки», професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Организация и управление на производството“

Автор на дисертационния труд: БАЙРАМ РАМАДАН ХАСАНИ, докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „ЕФЕКТИВНОСТ ОТ УПРАВЛЕНИЕТО НА ПЕРСОНАЛА В АГРАРНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В КОСОВО“

Рецензент:

Професор д-р Иван Йочев Боевски, 3.0. „Социални, стопански и правни науки“, 3.8. „Икономика“, научна специалност „Бизнес маркетинг и бизнес мениджмънт“, определен за член на научното жури със заповед № РД-16-984/07.10.2022 год. от Ректора на АУ Пловдив.

1. Актуалност на проблема.

Ефективността на управлението на персонала е обект на изследване от последните няколко десетилетия, въпреки това все още не са дефинирани основните принципи, които определят постигането на максимален ефект от използването на човешките ресурси в производството. Разбира се този процес е труден за изучаване поради факта, че всяко едно управление се осъществява в рамките на строго специфични условия, които можем да твърдим че са уникални и конкретни за организацията, в която протича процес на управление. Ето защо съм съгласен с мотивите на автора на дисертационното изследване, че то все още е актуално и съществено, и изпъква като проблем дори в днешните условия. Условия, при които в управлението на персонала се притичват на помощ дигитализацията и използването на изкуствения интелект като инструменти за постигане на ефективност. Въпреки огромният арсенал от средства, с които мениджъра разполага, той е ограничен в рамките на ситуацията, в която трябва да постигне възможно най-добри резултати. В условия на криза си проличава, опитността на мениджъра и придобитите умения да постига най-добри резултати в управлението на екипите в организацията. В този контекст, в условията на множество кризи днес, смятам, че дисертационното изследване ще представлява интерес за научната общност.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основната цел на дисертационния труд е да се разработи и предложи методология за статистическа оценка на ефективността на управлението на персонала в аграрните предприятия на Република Косово, както и да се осъществи статически анализ и оценка на персонала в тези организации.

Предмет на изследването е ефективността от управлението на персонала, в аграрните предприятия в Косово.

Обектът на изследване е персоналът в предприятията, работещи в тези предприятия.

С оглед постигането на целта на дисертационното изследване се решават следните научно-изследователски задачи:

- Идентифицират се основните проблеми на управлението на персонала в контекста на икономическата реформа, както и статистическата оценка на ефективността на управлението на персонала;
- Анализират са факторите, влияещи върху ситуацията в областта на управлението на персонала, както и е предложена тяхната класификация;
- Разработена е методика за статистическа оценка на ефективността на управлението на персонала в аграрния сектор с използване на комплекс от статистически и математически методи;
- Определена е обобщена оценка на връзката между производителността на труда и нивото на конкурентоспособност на аграрната фирма;
- Изграден е модел на основната тенденция в развитието на показателите за ефективност на управлението на персонала с екстраполация на резултатите;
- Направена е прогноза за показателите на ефективност на управлението на персонала по метода на експоненциалното изглаждане;
- Изграден е регресионен модел на ефективността на управлението на персонала;
- Предложена е методология за икономическа обосновка на мерки за подобряване на управлението на персонала, засягащи крайното представяне на компанията.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Съдържанието на дисертационния труд е изложен в увод, три глави и заключение, разположени на 136 страници, използвана литература и приложения. Изследването е онагледено с 1 фигура и 20 таблици и приложения. Цитирани са 159 литературни източника.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В първа глава на дисертационния труд е осъществен задълбочен литературен анализ на факторите, определящи ефективността от управлението на персонала в бизнес предприятията. Разгледани са основните подходи, методи и принципи за организиране и провеждане на статистическо изследване и оценка на ефективността от управлението на персонала. Посочени са основните ограничителни фактори, които се определят като такива поради субективният им характер и влияние върху процес на управление на персонала в предприятието. Управлението е преди всичко взаимодействие на различни нива (психично, вербално, невербално, осъзнато и интуитивно) между хората в бизнес организацията. Тази характеристика на управленския процес, поставя значителни прегради в неговото статистическо изучаване от изследователите и в частност докторанта, също се сблъсква с тези условия. Въпреки това, може да се заключи, че предложения статистически модел за анализ и оценка на ефектите от управлението на персонала е научнообоснован и аргументиран от научна гледна точка.

Във втора глава на дисертационния труд, автора е изложил резултатите от проведеното статистическо изследване. Резултатите, произтичат от решаването на поставените

изследователски задачи. Те са конкретни и определени, чрез синтез на данни и тяхното обективно интерпретиране и превръщане в аргументирани изводи.

В трета глава е представена конкретна методика за статистически анализ и оценка на ефективността от управлението на персонала в аграрните предприятия в Република Косово. Тази методика може да се определи като оригинален принос на автора на дисертационното изследване и може да се използва в практиката.

5. Приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд могат да се открият следните приноси :

1. Дефинирана е система от статистически показатели за оценка на ефективността на управлението на персонала. Предложената система позволява решаване на изследователски проблеми в областта на управлението на персонала в различни аспекти;
2. Разработена е методология за определяне на консолидирана оценка на връзката между производителността на труда и нивото на конкуренция в индустрията, която характеризира ефективността на управлението на персонала;
3. Разработен е метод за конструиране и анализ на мултипликативни многофакторни модели на ефективността на управление на персонала и идентифициране на влиянието на различни фактори върху нейното ниво и динамика;
4. Разработена е методология за икономическа обосновка на мерките в областта на управлението на персонала.

6. Критични бележки и въпроси.

Нямам критични бележки към работата на докторанта. Препоръчвам му да продължи своите изследвания в областта на управлението на персонала.

7. Публикувани статии и цитирания.

Докторантът е представил 3 статии за рецензиране, с които смятам, че изпълнява минималните изисквания, заложили в ЗРАСРБ и неговия правилник. Бяха представени следните публикации:

- (1) **Hasani, B.** (2021). Care development of bank personnel. Knowledge – International Journal, vol. 45/5, ISSN 2545-4439, 1081-1084
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5410/5348>
- (2) **Hasani, B.** (2021). Banking performance activity in Kosovo. Knowledge – International Journal, vol. 45/5, ISSN 2545-4439, 1067-1070
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/5409/5347>
- (3) **Hasani, B.** (2021). The role of consumer care in Kosovo. Knowledge – International Journal, vol. 45/5, ISSN 2545-4439, 85-87
<https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/4622/4615>

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **БАЙРАМ РАМАДАН ХАСАНИ** образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност „Организация и управление на производството”.

Дата: 27.10.2022г.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

гр. София

.....

(проф. д-р Иван Боевски)